

Проф. д-р Снежана Начева

**ПРАВНО МНЕНИЕ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №4/2021Г.**

Уважаеми господин председател на Конституционния съд,

В отговор на отправената ми от Вас покана на Конституционния съд (КС) да представя писмено правно мнение по предмета на к. д. №4/2021г., предлагам на вниманието на уважаемите конституционни съдии следното:

Новосъздадената по законодателен ред правна фигура „прокурор по разследването срещу главния прокурор или негов заместник” трудно би могла да се впише в конституционната концепция за съдебната власт според действащата конституция и още по-трудно да издържи на изискването за конституционност на законовите норми, които я въвеждат в системата на съдебната власт.

1. Създадена с последните изменения и допълнения на един процесуален кодекс – НПК и един материален закон – ЗСВ, изначално предназначени да направят заедно с АПК, практически приложима глава шеста СЪДЕБНА ВЛАСТ на Конституцията, да доразвият и уредят неуредената материя по тази проблематика, последователно придавайки логически завършена цялост на съответната правна регламентация на третата власт, тази правна фигура – отговор на един логично поставен въпрос за наказателната отговорност на главния прокурор или негов заместник, поражда значими както организационни, така и функционални въпроси.

По своя характер тези въпроси са от концептуално конституционно естество, по които вече е постигната известна последователна практика, насърчавана в 30-годишен период и от съответната конституционна юриспруденция, включително и с Решение №11/2020 г. по к. д. №15/2019 г., с което се дава задължително тълкуване на чл. 126, ал. 2 от Конституцията в отговор на конкретно зададен въпрос. По време този акт на КС предхожда създаването на правната фигура на прокурор по разследването срещу главния прокурор или негов заместник (ЗД на НПК – ДВ, бр. 16/2021), но е

относим и към всеки прокурор, чиято нова длъжност е установена със закон, който във всички случаи трябва да е конституционнообразен, като в преценката за това вече задължително се включва и диспозитива на това решение като част от съществуващите тълкувателни решения на КС по глава шеста на основния закон.

2. Точно тук новата правна фигура озадачава с невъзможността органично да се впише в конституционно структурираната система на прокуратурата, нито функционално да осъществи възложеното ѝ със закон предназначение, без да създаде напрежение с принципа за независимост на всеки прокурор при осъществяването на своите правомощия, гарантирана от абсолютната обективна зависимост от закона и не по-малко значимата субективна зависимост от собствената съвест и убеждение.

Този прокурор е различен както по начин на конституиране, така и по функция и взаимоотношения с другите прокурори, с изключение на главния прокурор или негов заместник, които следва да бъдат респектирани дори само от факта, че има такъв прокурор, вместо от всеки прокурор, който по компетентност би се оказал и с такава функция, когато има висока степен на вероятност, че главният прокурор или негов заместник могат да се окажат извършители на престъпление.

Най-сетне неразбираемо е защо подсъдността, ако се стигне до нея, отнася в този случай спора за решаване към специализирания наказателен съд по чл.119, ал. 2, напускайки критериите, с които той досега се характеризираше като такъв.

3. След като вече имаме тълкуване относно съдържанието на двете функции на главния прокурор по чл. 126, ал. 2 на Конституцията, струва ми се, че неговото монополно правомощие, дадено му със закон, да иска снемане на имунитет на определена категория лица, продължава да мотивира убеждението за невъзможността да се търси наказателна отговорност единствено от него.

Вярно е, че никой не може да бъде съдия на себе си, но когато някой единствено може, трябва да може във всички случаи . Още повече в този случай, когато не става дума да бъдеш съдия на себе си, а да бъде преодоляно препятствието да бъдеш разследван, когато то е твое правомощие като инициатива за снемане на имунитет. Нямам обяснение защо у нас никога не се е разсъждавало в тази посока. Още повече, че тогава ще става дума и за чест и достойнство на висш магистрат, за когото равенството пред закона чрез еднаквото му приложение, би трябвало да е професионално верую.

Това не изключва и друг подход, водещ до въпросния резултат, стига да не поставя под съмнение независимостта на всички останали

прокурори чрез фигурата на въпросния нов за правната ни система прокурор и да допуска по презумпция отсъствие на чувството за чест и добро име у човек, заемащ толкова висока правозащитна функция в правова държава на едно гражданско общество.

А един автор, който всички сме чели – Монтескьо, още в 18 век бе нарекъл равенството „политическа добродетел“, която е „движеща сила в републиката” .

4. При структурираната от Конституцията двувърха пирамида на съдилищата и пирамида на прокуратурата, която е в съответствие с тази на съдилищата (чл. 126, ал1), но има и главен прокурор, комуто са възложени за еднолично осъществяване надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори (чл. 126, ал. 2), при еднакъв ред на конституиране на „тримата големи” като административни ръководители (чл. 129, ал. 2) – председателя на ВКС, председателя на ВАС и главния прокурор, решението за отговорността на главния прокурор, в случая наказателната, трябва да се търси и намери засега в рамките на това, което ни дава Конституцията и съответната конституционна юриспруденция.

Според мен, оспорената конституционност, станала предмет на к. д. №4/2021 г., трябва да бъде преценена като основателна и при произнасянето по същество на КС по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията, като след установяване на съответното противоречие с чл. 117, ал. 2, чл. 119, ал. 2 и чл. 126, ал. 2, атакуваните членове от НПК и ЗСВ бъдат обявени за неконституционносъобразни.

Април 2021 г.